

18. lipnja 1950. Crveni teror i zločin bez kazne – ubijanja svećenika trajala su čak do 1950. godine!

Objavio Petar Horvati - 18. lipnja 2019.

Foto: Thinkstock

Komunisti su kamenovali Petra Bašića u lipnju 1950., a godinu dana kasnije umro je u splitskoj bolnici od posljedica mučenja. Strašne sudbine i ubijanja svećenika potresale su katoličani tijekom godina nakon završetka rata, a posebno je potresna sudbina tisućina Hrvata bačeni u jamu **Bezdanka pored Kostrene** (Cro_080_Pri_004), koje su partizani zatrpali smećem, naredili šutnju, a onda su ubojice 1990. govorili da je unutra – stoka.

DORH nikada nije proveo istrage o ovim zločinima, a hrvatska država i političari koji je vode 29 godina ne vode nikakvu brigu o spomenu na te ljude.

VLADIMIR PAVAO BEDENIK – ubijen u Oki u 1946. iz sačmarice od strane komunističkih bandita
 Vladimir Pavao Bedenik (32) bio je župnik u Sv. Martinu pod **Okićem** (Zagrebačka nadbiskupija). Ubijen je 12. rujna 1946. pred župnim dvorom. Bio je četvrtak 12. rujna 1946., i Ime Marijino. Toga dana domačica na župnom dvoru, Margareta Tomljenović, kuhala je pekmez pod lipom na dvorištu ispred župnog stana. Predvečer je župnik vl. Pavao Bedenik rekao da ide u crkvu izmoliti preostali dio časoslova. Odjednom se je uo hitac iz puške. „PAO JE NA ZEMLJU I REKAO: ‘ISUSE, MARIJO, JOSIPE, SVE JE SVRŠENO’“ „Puklo je” – rekao je župnik, te pokušao rukom otresati sa sebe pušku po prsima. Domačica je mislila da to nisu meci puške, ali on je pao na zemlju i rekao: „Isuse, Marijo, Josipe, sve je svršeno.” Nekoliko je puta udahnuo i ispustio dušu..., piše book.hr

DON PETAR BAŠIĆ – kamenovan u blizini Metkovića 1950. godine

Don Petar Bašić (38) bio je župnik u **Bagaloviću** kod Metkovića (Splitsko-makarska nadbiskupija). Komunisti su ga kamenovali u lipnju 1950., a godinu dana kasnije umro je u splitskoj bolnici od posljedica mučenja. Narod drži da je umro od udaraca zadobivenih u župi Plina (kod Ploča), gdje je poslije rata išao ispovijedati. Na prevaru da ide bolesniku, pozvali su ga van i prebili, tako da mu je

izbijen bubreg. Sve enik iz Metkovi a je organizirao da ide u Sarajevo, i otišao je. Tamo su mu izvadili jedan bubreg. Drugi je bio ošte en.

DON ANTE BRAŠKI – zatukli ga veslima u Vranjicu kod Splita

Don Ante Braški (57) djelovao je kao župnik u **Vranjicu** (Splitsko-makarska nadbiskupija). Komunisti su ga napali u župnoj ku i u sije nju 1946. godine. U bijegu pred njima, on se bacio u more, gdje su ga tukli veslima. Umro je 30. rujna 1948. u Splitu, od posljedica mu enja.

VL . MATIJA CRNKOVI – sveti ovjek ubijen na Dravi kod Ludbrega sa još 30 Hrvata

VI . Matija Crnkovi (55) bio je župnik u Ludbregu (Zagreba ka nadbiskupija). Za vrijeme rata primio je preko Caritasa Zagreba ke nadbiskupije, na molbu nadbiskupa Stepinca, 240 komunisti ke i pretežno srpske djece i smjestio ih po katoli kim obiteljima Hrvatskog Zagorja. Još i danas neki žive u župi i privatno isti u da „svoj život imaju zahvaliti župniku Mateku”. „Prema pri anju i svjedo anstvima o evidaca, po etkom svibnja 1945. god., župnik Matija Crnkovi krenuo je prema Zagrebu. Na putu kod Varaždinskih Toplica, me u ostalim bjeguncima koji su se povla ili, uo io ga je neki u itelj Ku iš i prijavio novim vlastima. Odmah su ga uhitili i odveli na Oznu u Varaždin, u Mili ku ulicu gdje je bio zatvor. Tu je proboravio mjesec dana. Tu mu se želi podmetnuti kao zlo in priznanje da je pokazao ustaškim vlastima više simpatizera i suradnika NOP-a, koji su bili uhi eni i bacani u koncentracione logore. Isti Zapisnik spominje niz takvih osoba, ali i injenicu da su doti ni „sada kod ku e” ili „nakon izvjesnog vremena pušteni su ku i”. Župnik Matija Crnkovi , naprotiv, nikada se više nije vratio ku i u Ludbreg. U spomenutom zloglasnom zatvoru Udbe u Varaždinu teško je obolio na crijevima. Prebacili su ga u bolnicu. Ondje ga je posjetila brati eva k erka Barica Cmkovi sa svojom majkom Jelkom... Nakon nekoliko dana išla je ne akinja Barica ponovno u bolnicu vidjeti i posjetiti stri eka, ali ga ondje više nije našla. Pošla ga je tražiti u zatvor. Ondje je bio zatvoren Šimun Matoc iz Apatije. On ju je vidio sa zatvorskog prozora i pokazao joj rukama da su sino odveli iz zatvora prema Dravi 30 ljudi na strijeljanje.

VL . DRAGUTIN DELIJA – zaklan bajunetom u Voloderu pored Kutine

VI . Dragutin Delija (27) bio je župnik u Voloderu (Zagreba ka nadbiskupija). Ozna ga je ubila 1. prosinca 1945. u Voloderu. U Spomenici župe Voloder o njemu piše: „Ubijen je od razbojnika dobru an eo, sve enik mladi, idealni i tihi vele asni Dragutin Delija. Ubijen od bezbožnika zato što je sve enik. Nije se bavio politikom, nego samo vršio kao pastir vjerske dužnosti. Uve er stupila su dvojica naoružanih u župski dvor, a naokolo ku e nekolicina. Kada su pokupili crkveni i osobni novac izvedoše ga na dvorište izme u dva mlada oraha i tu ga najprije probodoše bajunetom, a onda iz puške dva hica te je odmah ostao ležati mrtav, bez ijedne rije i predavši svoju an eosku dušu vje nome Pastiru.“ „Narod je bio jako potresen, što je pokazao i veli anstveni sprovod cijele župe koja ga je u velikoj žalosti otpratila do Ludine, uz veliko konjaništvo i pješake. Ostat e trajna i sveta uspomena u narodu i okolici.

VL . MARTIN BUBANJ – ba en u jamu Bezdane pored Kostrene sa tisu ama Hrvata

VI . Martin Bubanj (47) bio je župnik župe Sv. irila i Metoda u Sušaku (Rije ko-senjsko-modruška biskupija). Partizani su ga uhitili u travnju 1945., ubili i bacili u jamu zvanu Bezdane u Kostreni pokraj Rijeke. Svjedo anstvo o smrti vl . Bubnja ispri ala je Lucija Cibi : „ uvala sam krave s dvije žene. Našle smo se u blizini jame. Ina e smo odlazile na pašu obi no uz more. uli smo da su jednu Ruskinju i vl . Bubnja u Dori i ima doveli pred jamu i ubili. Mi žene otišle smo vidjeti. Vidjele smo ih dok su još bili živi, kad su ih doveli do jame.

„NAJPRIJE SU VL . BUBNJA NEŠTO ISPITIVALI, PA SU GA SVUKLI, DALI SU MU MOLITVENIK DA MOLI...” „ Sakrili smo se daleko, iza jedne šmrike. Vidjeli smo da su doveli dvije osobe, postavili su ih pokraj jame. Najprije su vl . Bubnja nešto ispitivali, pa su ga svukli, dali su mu molitvenik da moli. Vidjela sam ga ovako (iz profila). Ona je gospo a htjela vriskati. A mi nismo smjeli ništa, da nas ne bi bacili u jamu. I tako smo mi škicale kroz grm. Onda su vele asnoga opalili tu (pokazuje zatiljak) i bacili u jamu, a poslije su i gospo u. Zna se tko su žrtve i tko su ubijeni, a zaboravljamo da su njihove ubojice uglavnom još živi, hodaju slobodno, žive vrlo dobro. Nitko od njih nije kažnjen. Nitko od njih nije odgovarao za svoje zlo ine.“

Dodatak: O jami Bezdán (Kostrena) – laži partizana da je u jami stoka pa su ubijene starce, žene i druge zatrpali sme em!

Bezdán, Brezdan, Bezdanka – isti su nazivi za još jedno (ne)poznato partizansko stratište. 27. travnja 1945. godine u ovoj je jami svoje živote tragi no, bez su enja i dokazivanja krivnje sve enik Martin Bubanj, izgubilo izme u tisu e ljudi, žena, staraca, djece... Možda bi svaki spomen na ovu jamu bio izgubljen da me u ubijenima nije bio i suša ki župnik Martin Bubanj, tako da je katoli ka crkva uspjela sa uvati kakav-takav spomen na ovo strašno partizansko stratište.

O tome se prvi puta progovorilo tek nakon raspada bivše Jugoslavije, a pristup na to podru je je bio zabranjen, pošto je tu bio teren jugo-vojske. Nakon strašnog masakra, jama se zatrpána raznoraznim sme em, a onda i otpadnim materijalom iz «Vulkana». ak i danas kada do ete na Bezdán i razgrnete zemlju, na dubini od par centimetara ete nai i na crnu tvar praškaste strukture.

Na prve navode 1990. o ovoj strašnoj tragediji uslijedila su reagiranja doma ih, kostrenskih partizana. Prvo su govorili da je tu bacana stoka. Nakon toga su govorili da je ipak bilo tu i pogubljenih ljudi, ali da su to bili prije svega Nijemci koji se nisu htjeli predati i par doma ih izdajnika. Sve je to bila velika laž, a poreme eni zlo inci koji su po inili ovaj masakr nisu nikada za ovo odgovarali,

Stari Primorci su govorili da je kolona pogubljenih bila duga od Rijeke do Kostrene, zna i preko pet kilometara. Neke su dovozili kamionima. Okupljanje je bilo kod zgrade stare škole, danas zgrade Op ine Kostrena. Tu su ljudi bili uvani do sumraka, a onda vezani žicom sprovedeni do Brezdanke, mu eni i ubijeni. Jedan je ovjek uspio izvu i živu glavu nakon što ga je jedan od partizanskih kapetana izdvojio iz reda kao pekara. Godinama su se na kostrenskim plažama pojavljivali leševi, ali je pitanje da li su to zaista isplivavale žrtve Bezdána ili neke druge žrtve partizanskih pokolja.

Jama Bezdán i spomenik koji su podigli domoljubi Hrvatskog Primorja:

Photo: komunistickizlocini.net

Imena poreme enih ubojica poznata – DORH ništa ne poduzima 29 godina!

Župnik Manjgoti je tijekom godina istraživanja uspio ak saznati i za izravne po initelje tog zlo ina: »Jedan od izvršitelja još je uvijek živ, a dvojica su umrli. Ja sam s njime razgovarao, ali kada se o tome povede razgovor, ne e ništa kazati. Tada je bio dvadesetogodišnjak« (»Na Sušaku podignuta prva spomen-plo a žrtvi komunisti kog nasilja u Hrvatskoj«, »Novi list«, 18. svibnja 1995, str. 5).

Emil Kratil, majstor za glasovire, koji je g. 1945. najprije bio raspore en u skupinu za pogubljenje a potom ipak nad samom jamom pušten, puno je godina kasnije opisao susret s jednim od egzekutora nad

jamom Bezdán: »Ovo vam pri am jer sam danas doživio udar da mi je došlo zlo vide i jednog od kostrenskih partizana, dolaze i do obitelji, gdje sam bio pozvan da ugodim glasovir« (»Zvona«, Rijeka, travanj 1995. str. 4).

Lucija Cibi iz kostrenskog zaselka Šodi a slu ajno se zatekla u blizini stratišta i vidjela Bubnjevo pogubljenje: »Mi žene smo otišle tamo vidjeti. Ali smo ih vidjele još žive kad su ih do jame dopeljali. Sakrile smo se iza jedne šmrike, daleko, ne blizu. Vidjeli smo da su doveli dvije osobe, postavili su ih kraj jame. Dovedi su ih partizani. Najprije su njega nešto ispitivali, pa su ga svukli, dali su mu molitvenik da moli. Vidjela sam ga ovako, iz profila. Ona je gospo a htjela vriskati. A mi nismo smjeli ništa da ne bi nas u jamu hitili. I tako smo mi kroz grm špijali. Onda su vele asnog opalili tu (pokazuje zatiljak) i bacili u jamu. A poslije su i gospo u, lijepu gospo u, od najviše pedeset godina. Onda smo pobigli a s blagom« (»Zgrušana krv do gležnja«, »Ve ernji list«, 1. rujna 1990, str. 10).

Photo: komunistickizlocini.net

Sre ko Fužinac, voditelj nekadašnjeg istražnog centra Komisije za istraživanje ratnih i poratnih žrtava za podru ja bivših op ina Delnice, Crikvenica, abar, Krk, Mali Lošinj, Opatija, Rab, Rijeka i Senj, opisao je cijeli partizanski postupak: »Ljude su okupili u kostrenskoj školi te u jednoj suša koj vili, odakle su ih potom u više navrata, u kolonama odvodili do kostrenske jame Bezdán, njihovog stratišta. Tu je mu ki ubijeno, prema iskazima svjedoka, nekoliko stotina ljudi vezanih žicom, preklanih i strijeljanih uz zapomagaju i vrisak i jauke... Pristup jami tada i još mnogo nakon toga bio je zabranjen, a kasnije je minirana, zatrpana vapnencem i potom postala najobi nijim odlagalištem otpada« (»Na Sušaku podignuta prva spomen-plo a žrtvi komunisti kog nasilja u Hrvatskoj«, »Novi list«, 18. svibnja 1995, str. 5). Uz ostalo Fužinac je i izjavio: »Dok su po initelji ovog strašnog zlo ina u Kostreni, poslijeratni partizani, ija su imena poznata, a poznato je i to da nisu bili Hrvati, doživjeli i živjeli u po astima, dotle su njihove žrtve ponižavane a njihov strašni grob pretvoren je u smetlište« (isto, str. 4). Starica Antonija Kerner

prisjetila se tako er tih mu nih dana: »Usred ljeta punih pet dana i no i uz jamu odjekivala je paljba. Potom su pucnji prestali, ali se ulo dozivanje u pomo ...« («Ve ernji list«, 25. kolovoza 1990, str. 10). 2002. godine nekolicina ljudi je svojim rukama podigla spomenik žrtvama partizanskog terora, bez ikakve financijske pomo i države ili op ine. Nakon dovršetka spomenika, organizirano je hodo aš e. Bio je sun an i vru dan, povorka se sakupila ispred zgrade Op ine i krenula križnim putem do Bezdana. Bilo je tu i mladih i starih, djece, žena, starica u crnini koje su molile i plakale... Josip Manjgoti je održao prekrasnu misu: «Došli smo ovdje sa strahopoštovanjem jer je svaki grob za nas vjernike sveto mjesto. Ova je jama natopljena krvlju mnogih ali i mržnjom koja još lebdi u zraku, a što smo osjetili i prošle nedjelje. Zlo ini nikad ne zastarjevaju, pa i gadosti u injene na ovom mjestu su vapiju i grijesi do neba, bez obzira da li spadaju u crvene ili crne. Ipak, za našu državu zlo ini nisu jednaki, jer jedino su nacizam i fašizam doživjeli osudu, ali ne i komunizam kako su to u inili Europa i svijet. Ovdje smo kao molitelji, a ne tužitelji i istražitelji što bi drugima trebao biti posao.»